

29.11.2011

**VIESTINTÄVIRASTON POSTIN YLEISPALVELUN TARJOAJIEN
KUSTANNUSLASKENTAJÄRJESTELMIEN TARKASTUKSISTA ANTAMAN MÄÄRÄYKSEN
(63/2011 M) PERUSTELUMUISTIO**

1. LAINSÄÄDÄNTÖ

Yleispalvelun tarjoajan on postilain (415/2011) 28 §:n mukaan käytettävä kustannuslaskentajärjestelmää, jonka avulla kerättävistä tiedoista selviää eri palvelujen hintojen kohtuullisuus ja suhde kustannuksiin.

Yleispalvelun tarjoajan tulee valita tilintarkastuslaissa (459/2007) tarkoitettu tilintarkastaja tarkastamaan kustannuslaskentajärjestelmä yrityksen tilintarkastuksen yhteydessä. Tilintarkastajan on laadittava tarkastuksesta kertomus, joka on toimitettava Viestintävirastolle.

Postilain 30 §:n mukaan Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja ja aineistoa tilintarkastajan kertomuksen on sisällettävä. Viestintäviraston määräykset voivat koskea yleisiä tietoja tarkastettavasta yrityksestä ja tarkastuksen suorittamistapaa, tarkastusvelvollisuuden kohteena olevaa aineistoa sekä kriteerejä, joilla voidaan todeta, vastaako yrityksen toiminta sille asetettuja kustannuslaskentajärjestelmää koskevia velvoitteita. Määräykset voivat lisäksi koskea tilintarkastajan kertomuksen liitteenä toimitettavaa aineistoa.

Yleispalvelun tarjoajan on postilain 30 §:n mukaisesti toimitettava tilintarkastajan laatima kertomus Viestintävirastolle tilikautensa päättymistä seuraavan elokuun loppuun mennessä. Viestintäviraston on julkaistava vuosittain kertomus siitä, miten kustannuslaskentajärjestelmiä noudatetaan yrityksissä.

2. MÄÄRÄYKSEN PERUSTELUT

1 § Soveltamisala

Määräystä on sovellettava kustannuslaskentajärjestelmän tarkastuksiin niissä postiyrityksissä, joille Viestintävirasto on postilain 23 §:n mukaisella päätöksellä asettanut velvollisuuden tarjota yleispalvelua

2 § Kustannuslaskentajärjestelmän tarkastaminen

Pykälässä on lueteltu ne asiat, jotka tilintarkastajan tulee vähintään käydä läpi kustannuslaskentajärjestelmän tarkastuksen yhteydessä. Tarkastuksessa tulee arvioida:

1) Antaako yleispalvelun tarjoajan kustannuslaskentajärjestelmän kuvaus oikean ja riittävän kuvan yleispalvelun tarjoajan käyttämästä kustannuslaskentajärjestelmästä ja sen yhteydestä hinnoitteluun.

Oikealla ja riittävällä kuvalla tarkoitetaan sitä, että kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksen perusteella tulee muodostua todenmukainen kuva siitä, miten yleispalvelun tarjoajan kustannukset on jaettu vaihe vaiheelta kirjanpitoon kirjatusta tapahtumista ja muista taustatiedoista alkaen si-

29.11.2011

ten, että lopulta on päädytty säänneltyjen palveluiden hinnoittelun perusteena oleviin kustannuksiin. Muita taustatietoja ovat mm. kustannusajurit, kirjanpidon poistomenetelmä ja poistoaajat, sitoutunut pääoma sekä sitoutuneen pääoman tuotto prosentti.

Tilintarkastajan on arvioitava niin ikään, vastaavatko kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksessa kuvatut välillisten erien kohdennusperiaatteet kustannuslaskennassa sovellettuja kohdennusperiaatteita. Kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksen tulee antaa todenmukainen kuva myös yrityksen käyttämien välillisten erien kohdennusperiaatteista.

2) Onko kustannuslaskenta toteutettu Viestintäviraston määräyksen 62/2011 M mukaisesti.

Yleispalvelun tarjoajan tulee toteuttaa kustannuslaskenta Viestintäviraston postin yleispalvelun tarjoajien kustannuslaskentajärjestelmistä ja järjestelmien kuvauksista antaman määräyksen (62/2011 M) mukaisesti. Tilintarkastajan tulee tarkastuksessa arvioida, onko yleispalvelun tarjoajan kustannuslaskenta toteutettu määräyksen edellyttämällä tavalla.

3) Onko yleispalvelun tarjoajan kustannuslaskentajärjestelmän ja säänneltyjen palveluiden hinnoittelun välillä selkeä yhteys.

Säänneltyjen palveluiden hinnoittelun tulee perustua hinnoittelulaskelmiin. Hinnoittelun ja hinnoittelulaskelman välillä on oltava selkeä yhteys. Hinnoittelulaskelmien tulee perustua yrityksen kustannuslaskentajärjestelmän tuottamiin kustannustietoihin. Kustannuslaskentajärjestelmän tulee mahdollistaa hinnoittelulaskelmien tekeminen paitsi jo päättyneen tilikauden osalta, myös keskeneräisen tilikauden osalta. Hinnoittelulaskelmat eivät ole sidottuja ainoastaan menneeseen tai kuluvaan tilikauteen, vaan ne voivat osittain perustua myös arvioihin tulevasta kehityksestä kuten esimerkiksi perusteltuihin volyyymiennusteisiin.

4) Ovatko säänneltyjen palveluiden hinnoittelulaskelmat johdettu kustannuslaskentajärjestelmästä.

Yleispalvelun tarjoajan on ennen säänneltyjen palveluiden hintojen asettamista tai muuttamista laadittava palveluiden kustannuksista hinnoittelulaskelma. Viestintävirasto kerää vuosittain hinnoittelulaskelmat Viestintäviraston postin yleispalvelutarjoajien kustannuslaskentajärjestelmistä ja järjestelmien kuvauksista antaman määräyksen (62/2011 M) perustelu-
muistion liitteissä esitettyjen mallien mukaisesti.

Tilintarkastajan tehtävä on varmentaa, että hinnoittelulaskelmassa esitetyt kustannukset muodostuvat yleispalvelun tarjoajan kustannuslaskentajärjestelmän tuottamista tiedoista. Tilintarkastajalta ei kuitenkaan edellytetä kannanottoa säänneltyjen palveluiden hinnoittelun lainmukaisuudesta tai kustannussuuntautuneisuudesta. Tilintarkastajan tulee ottaa kantaa kustannuslaskentajärjestelmän tuottaman kustannustiedon ja hinnoittelun välisen yhteyden olemassaoloon.

5) Minkä säänneltyjen palveluiden osalta hinnoittelulaskelmien ja hinnoittelun välinen yhteys on olemassa,

Säänneltyjen palveluiden hintojen tulee perustua hinnoittelulaskelmiin. Säänneltyjen palveluiden hinnoittelun ja hinnoittelulaskelman välillä on oltava selkeä yhteys.

29.11.2011

Pykälässä tarkoitettuja säänneltyjä palveluita ovat

postilain 15 §:n mukaiset yleispalveluun kuuluvat postilähetykset:

- 1) enintään kahden kilon painoiset kirjelähetykset, jotka maksetaan yleisesti käytettävissä olevilla käteismaksutavoilla ja jotka käyttäjällä on mahdollisuus jättää postiyrityksen kuljetettavaksi keräilypisteeseen,
- 2) enintään 10 kilon painoiset postipaketit, jotka maksetaan yleisesti käytettävissä olevilla käteismaksutavoilla ja jotka käyttäjällä on mahdollisuus jättää postiyrityksen kuljetettavaksi postitoimipisteeseen tai muuhun soveltuvaan jättopaikkaan ja noutaa postitoimipisteestä,
- 3) maahan saapuvat enintään kahdenkymmenen kilon painoiset postilähetykset, ja
- 4) 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen postilähetysten kirjaamis- ja vakuuttamispalvelut,

sekä seuraavat postipalvelut, joita tulee tarjota kustannussuuntautuneella hinnalla:

- 1) postilain 36 §:n mukainen erehdyksessä jätettyjen kirjelähetysten toimittaminen muun postiyrityksen välitettäväksi,
- 2) postilain 37 §:n mukainen postinumerojärjestelmän sisältämien tietojen luovutus postinumerojärjestelmästä,
- 3) postilain 38 §:n mukainen postin saajan nimi- ja osoitetietojen sekä jakelun muutoksia koskevien toimeksiantotietojen luovutus, ja
- 4) postilain 39 §:n mukainen pääsy postiyrityksen hallinnassa olevaan postilokeroon tai muuhun sellaiseen rakennelmaan, jossa postin saajan osoitepaikka sijaitsee.

Säännellyt palvelut voivat muuttua lainsäädännön muuttuessa.

6) Minkälaiseen menettelyyn säänneltyjen palveluiden hinnoittelu perustuu, mikäli yhteyttä ei ole voitu havaita.

Mikäli yleispalvelun tarjoaja ei ole asettanut säänneltyjen palveluiden hintaa hinnoittelulaskelman perusteella, tilintarkastajan tulee selvittää, millä perusteella yritys on asettanut säännellyn palvelun hinnan sekä esittää perusteet tarkastuskertomuksessa.

7) Mihin tietolähteisiin laskelmissa esitetyt tiedot perustuvat.

Tarkastuskertomuksesta tulee ilmetä tiedot volyymiperusteisen ja taloudellisen numeroaineiston tietolähteistä, jotka tilintarkastaja on käynyt tarkastuksen yhteydessä läpi.

3 § Tarkastuksesta laadittavan tarkastuskertomuksen sisältö ja liitteet

Pykälässä on määräykset tilintarkastajan laatiman tarkastuskertomuksen sisällöllisistä vähimmäisvaatimuksista. Tarkastuskertomuksesta tulee käydä ilmi ainakin määräyksen 2 §:ssä mainitut asiat. Tarkastuskertomuksessa tulee lisäksi olla luettelo niistä säännellyistä palveluista, joihin tarkastustoimenpiteet ovat kohdistuneet sekä tilintarkastajan havainnot ja tarkastuksen aikana esiin tulleet puutteet eriteltysti.

29.11.2011

Pykälän toisessa momentissa määrätään siitä, mitä yleistietoja tarkastuskertomuksen tulee sisältää. Yleistiedot ovat tarpeellisia tietoja tarkastuskohteen yksilöimiseksi ja tarkastuskertomusten vertailtavuuden mahdollistamiseksi. Tarkastuskertomuksen suorittamistavalla tarkoitetaan sitä, että kertomuksesta tulee käydä ilmi, millä menetelmillä ja missä laajuudessa tarkastus on toteutettu.

Hinnoittelulaskelmat eivät ole sidottuja tiettyyn tilikauteen. Yleispalvelun tarjoaja esittää hinnoittelulaskelmassa säännellylle palvelulle kohdistuvat kustannukset, joihin hinnoittelu perustuu. Tilintarkastajan suorittama tarkastus kohdistuu yleispalvelun tarjoajan tilintarkastajalle esittämiin hinnoittelulaskelmiin sekä siihen, ovatko hinnoittelulaskelmien tiedot johdettavissa kustannuslaskentajärjestelmästä. Tilintarkastajan tulee tarkastuksessa arvioida, onko yrityksen esittämän hinnoittelulaskelman ja tarkastushetkellä voimassa olevan hinnoittelun välillä yhteyttä.

Määräyksen perusteella yleispalvelun tarjoajan tulee toimittaa Viestintävirastolle säänneltyjen palveluiden hinnoittelulaskelmat tarkastuskertomuksen liitteenä. Viestintävirasto kerää vuosittain hinnoittelulaskelmat Viestintäviraston postin yleispalvelun tarjoajien kustannuslaskentajärjestelmistä ja järjestelmien kuvauksista antaman määräyksen (62/2011 M) perustelumuistion liitteissä esitettyjen mallien mukaisesti.

Viestintävirasto toimittaa yleispalvelun tarjoajalle hinnoittelulaskelmat sähköisessä muodossa etukäteen laskelmien laatimista varten. Yleispalvelun tarjoaja toimittaa tarkastuskertomuksen ja hinnoittelulaskelmat Viestintävirastolle mahdollisimman pian kustannuslaskentajärjestelmän tarkastuksen päätyttyä, kuitenkin viimeistään tilikauden päättymistä seuraavan elokuun loppuun mennessä.

Viestintävirasto julkaisee vuosittain kertomuksen siitä, miten kustannuslaskentajärjestelmiä noudatetaan. Viestintäviraston laatima kertomus kustannuslaskentajärjestelmien noudattamisesta on julkinen asiakirja.

Viestintävirasto käsittelee tarkastuskertomukseen liitettäviä hinnoittelulaskelmia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (1999/621) 24 § 1 momentin 20-kohdan perusteella salassa pidettävinä asiakirjoina.

4 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Määräys tulee voimaan 1.1.2012 ja on voimassa toistaiseksi.

Määräystä sovelletaan vuonna 2012 ja sen jälkeen tehtäviin kustannuslaskentajärjestelmien tarkastuksiin.

Pykälän 2 momentin siirtymäsäännöksen mukaan määräyksen voimaan tullessa toimivaan yleispalvelun tarjoajaan on sovellettava tätä määräystä, kunnes Viestintävirasto on arvioinut markkinat ja tehnyt arvioidensa nojalla päätöksen yleispalveluvollisuuden asettamisesta.

5 § Tiedonsaanti ja julkaiseminen

Pykälä sisältää vakiotiedot siitä, mistä määräys on saatavissa.